

יביע אומר - הר גילה

ראה | גליון 315

ל' אב תשפ"ב
להפצת העלון / הארות / הקדשות
יעקב - 0528445949

זמני היום אופק ירושלים

מוצ"ש ר"ת	מוצ"ש	כניסת שבת
20:34	19:45	18:55

העלון מוקדש לפרופאט והצלחת הגאון הגדול הר' בן ציון מוצפי בן מובה שליט"א | אסתר בת ראושנה | עמית בת תקוה | שיראל בת אור לפרופאט - דניאל בן גול, דוד יהונתן דניאל בן מובה, אביסל בת רעיה הי"ו | לע"נ - אהרון בן שידין, שמחה בת רואשנה זיווג הגון-חומר בן מול. ורד פרחיה בת בתיה. שיר בת אסתר | להצלחת- מתפללי בית כנסת 'יביע אומר' הר גילה. יוסף בן רעיה הי"ו

מורנו ורבנו הלכה למעשה

עפ"י גאון עוזנו ותפארתנו מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
ובנו הראשון לציון הרה"ג יצחק יוסף שליט"א

הלכות שבת - דיני מוקצה - כלי שמלאכתו לאיסור: א) כלי שמלאכתו לאיסור כגון פטיש, צבת, מספריים, וכדו', אסור לטלטלם מחמה לצל מחשש שיפסדו או יגנבו, ורק מותר לטלטלם לצורך גופם או מקומם, כגון לפצח בפטיש אגוזים, אע"פ שיש לידו כלי שמלאכתו להיתר שראוי לאותו תשמיש. וכן מותר לטלטלו לצורך מקומו כגון שרוצה לשבת במקומו, ואז רשאי ליטלו ולהניחו בביתו בכל מקום שירצה. (עמוד מ"ט, נ"ב).

ב) חומרי הדברה לכל מיני חרקים אינם מוקצים, כיון שמשתמשים בהם להרחקת החרקים שזה מותר בשבת (בתנאים מסויימים) ורק להורגם אסור, וכן נוזל להרחקת יתושים מהגוף אינו מוקצה. (שם עמוד נ"ג).

ג) מחבת ושיפודים וכן רשת לצליה דינם ככלי שמלאכתו לאיסור, וסירים וקדרות שעיקרן "עשייתן" לבישול, דינם ככלי שמלאכתו לאיסור, ויש מקילים בסירים לטלטלם גם מחמה לצל כדין כלי שמלאכתו להיתר כיון ששומרים בהם מאכלים גם שלא בזמן הבישול. וקערות פיירקס שעיקר עשייתן גם לבישול וגם להגשה, וכן כלי פלסטיק שנעשו גם לאחסון וגם לחימום במיקרוגל, אפשר להקל יותר לדונם ככלי שמלאכתו להיתר, אפ' שמשתמשים בהם יותר לבישול, ואם רוב שימושם להיתר - לאחסון והגשה, דינם ככלי שמלאכתו להיתר. (עיין במש"כ מורנו זיע"א בחזו"ע שם עמוד נ"א, וביאר דבריו מורנו יותר בהל"ע ח"ג עמוד קצ"ט כיעו"ש. וע"ע במש"כ מורנו בחזו"ע שם עמוד ע"ז לענין גפרורים ביו"ט).

ד) כלי שמלאכתו לאיסור ורוצה לטלטלו מחמה לצל (שלא יגנב או יאבד) מותר לטלטלו ע"י שיתן עליו ככר לחם, או כלי שמלאכתו להיתר, ואז יטלטלנו לכל מקום שירצה, והמחמיר על עצמו תע"ב. ומיהו כלי שאיסורו מפני מוקצה מחמת חסרון כיס, שאסור בטלטול אפילו לצורך גופו ומקומו, כמו מצלמה, אין להתיר לטלטלו ע"י כיכר, ורק כלאחר יד מותר לטלטלו, וה"ה פמוט שהדליקו בו באותה שבת (בלי תנאי), שהוא מוקצה מחמת איסור, שחמור יותר מכלי שמלאכתו לאיסור. (שם עמוד נ"ד, נ"ז נ"ח).

ה) כלי שמלאכתו לאיסור, ונטלו בהיתר לצורך מקומו, כל עוד הכלי בידו יכול להוליכו לכל מקום שירצה להניחו שם, ורשאי גם החליף ולהעבירו מיד ליד, אבל אינו רשאי לתת הכלי לחבירו. ומיהו אם שכח ונטל דבר מוקצה, י"א שאסור לטלטלו ולהניחו באיזה מקום שירצה, ומן הדין אפשר להקל והמחמיר תע"ב. (חזו"ע עמוד נ"ט, וקע"א).

ו) התפלין ראוי שלא לטלטלם בשבת, מפני שאסור להניחן בשבת, ומיהו לצורך התפלין עצמם, שלא יבואו לידי בזיון או לצורך מקומם מותר לטלטלם, ואם יש לו כיס שבו מונחים..... המשך בדף אחרון.

חברי בית הכנסת 'יביע אומר' מקדמים בברכה את
הרב גדעון מזרחי שליט"א
המתארח עימנו בשבת - להלן זמני תפילות ושעורי התורה

יום שיש	יום שבת
18:40 שיר השירים	07:45 שחרית ודרשה הרב
18:55 מנחה	16:00 תהילים לילדים
קבלת שבת ודרשת הרב	16:30 שעור תורה עם הרב
ערבית	בבית הכנסת 'יביע אומר'
22:00 שעור תורה	18:00 מנחה ואח"כ סעודה שלישית
עם הרב בבית הכנסת	בבית הכנסת יחד עם הרב
	19:10 שעור תורה עם הרב
	19:35 ערבית ולימוד תנא דבי אליהו

אליהו שליט"א פתוחה

טעמו וראו כי טוב ה'

כל יום בבית הכנסת שחרית בשעה 06:00, מנחה - 20 דק' לפני שקיעה
שעור תורה ותפילות ערבית, לאחר ערבית - מתקיים השעור היומי
יום א' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך
בשעה 21:00 טהרת המשפחה לנשואים בלבד.
יום ב' - הרב אהרון קצין שליט"א - עין יעקב
יום ג' - הרב ניתאי כדורי שליט"א - מוסר
בשעה 21:00 גמרא מוסכת תענית.
יום ד' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך
בשעה 20:45 חברותות אישיות - ארגון לב לאחים
יום ה' - הרב אהוד דהאן שליט"א - פרשת שבוע

אזור תורה תשפ"ב ימי' je פסח 21:00

בשבת הבאה יתארח הרב משה קצין שליט"א

'אמיתי אמיתי'

טרף נמצאות בקרבת מקום, עוד רגע הוא יהיה טרף לשיניהם. הוא מביט לכל הצדדים מאין יבוא עזרו, ומגלה שהוא בודד ביער. מתחיל לבכות, גופו רועד כולו, ולפתע הוא רואה מרחוק קבוצת אנשים הולכים שאננים, בלי פחד מחייכים ומאושרים. הוא אמר בטוח שיש להם כלי נשק, אחרת מדוע הם מאושרים כל כך? הוא רץ לאנשים הללו, מחבק אותם מרוב שמחה, אבל האנשים מתבוננים בו בתמיהה, אינם יודעים מה הוא רוצה מהם?

והנה הוא שואל אותם: מדוע אתם כה מחייכים ומאושרים? יש לכם איזה נשק נגד החיות? אבל האנשים הללו אינם עונים לו. נדמה לו שהם מתעללים בו, והוא צועק בקול: רחמו עלי, תראו כיצד כל גופי רועד מפחד חיות הטרף! אבל הם מתבוננים בו בחוסר הבנה, ואז הוא הבין שמדובר בקבוצה של "חרשים אילמים". הם פשוט לא שומעים את שאגות האריות, וגם לא את נהמות הנמרים. הם לא מודעים כלל לסכנה בה הם נמצאים, ולכן הם שאננים כל כך! והנמשל: לפעמים אנחנו דומים לחרשים ואילמים! הנה ראש השנה קרב ובא, האריה שואג, ואנחנו ממשיכים לחייך ולצחוק - לא שומעים כלום! הסכנה מוחשית, ואנחנו נשארים שלווים ורגועים. זוהי הבעיה הקשה - אין כל פחד מיום הדין!

מורי ורבותי, זה לא בצחוק... זה אמיתי אמיתי, על כל אחד להתעורר ולבדוק מה מצבו בין אדם לחברו ובין אדם למקום. בין אדם לחברו הכוונה ברורה - מה קורה ביחסים של האדם עם חבריו לעבודה, חבריו לבית הכנסת, אשתו, משפחתו, גיסים, גיסות הורים וכו'. בין אדם למקום - איפה אני נמצא ביחס ללימוד תורה, כמה אני חושב על השם יתברך, מה מצב המצוות וכו'. מצוות 'התשובה' שייכת לכולם, מהרב הכי צדיק ועד לאדם הכי "פשוט". ועל כל אחד להתעורר מהבלי ותרדמת הזמן... שבת שלום.

השקפה יהודית - הרב אהרון קצין**'המאזן לקראת סוף השנה'**

"ראה" ראשי תיבות: ר'אה א'לול ה'גיע. זהו החודש שבו עלינו להכין את "המאזן הסופי".

בכל מקומות העבודה עמלים, לקראת סוף השנה - לעתים עד השעות הקטנות של הלילה - להכין את המאזן, ודואגים שכל החשבונות יהיו מסודרים, ללא חריגות. וכמו כן עלינו לבדוק את עצמנו, ולתקן את מה שצריך, כדי שנגיע ליום הדין ללא חריגות. עלינו להתבונן איך היו תפלותינו במהלך השנה, כמה תורה למדנו ואיך, כמה שמרנו את פינו מלשון הרע ומדיבורים אסורים, וכמה שמרנו את עינינו ומחשבותינו.

ארבעים ימי מילואים ניתנו לנו כדי שנכין את עצמנו לקראת המשפט הגדול והנורא שאנו עתידים לעמוד בו. הקב"ה לא בא אלינו פתאום ואומר: "כעת תעמדו לדין"! אלא נתן לנו ברחמי חודש ימים של הכנות.

בארבעים הימים הללו נדרשת מאתנו עבודה אינטנסיבית, תוך שאנו ממעטים בשינה ומרבים בלימוד התורה, בתפילות, בסליחות ובאמירת תהילים מעומק הלב, כדי לעשות חשבון נפש ולחזור בתשובה שלימה.

רבינו יונה כותב בספרו **"שערי תשובה"** (תחילת שער ראשון): "מן הטובות אשר היטיב ה' עם ברואי, כי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם ולנוס מפח פשעיהם, לחשוך נפשם מני שחת ולהשיב מעליהם אפו, ולימדם והזהירם לשוב אליו כי יחטאו לו, לרוב טובו וישרו, כי הוא ידע יצרם, שנאמר (תהילים כה, כ): 'טוב וְיִשְׂרָאֵל עַל כֵּן יוֹרֵה חַטָּאִים בְּדָרְךָ' - אחת מן הטובות שעשה עמנו ה' יתברך היא, שלא סגר בעדנו את דלתות התשובה.

שערי תשובה פתוחים וכל הרוצה יבוא ויכנס!

עם ישראל, שנשמותיהם חצובות מתחת לכסא הכבוד, מפשפשים בימים אלו במעשיהם, ומנצלים את הימים לעלות על המסילה העולה בית ה'.

ה"אור החיים" הקדוש מבאר את כוונת משה רבינו באמרו "ראה אנכי", על פי דברי הרמב"ם בהלכות תשובה (פ"ה ה"ב): "כל אדם ראוי לו להיות צדיק כמשה רבינו".

על כך אמר להם משה רבינו, **"כִּי אֶלְיוֹ יָרְאוּ הַלְחָמוֹת כֹּל הַבָּא לְקָרֵב לְעִבְדֹת הַקֹּדֶשׁ עֲבֹדָת ה', וְלֹא יַעֲרִיכוּ עֲצָמָן עִם מַה שְׁלֵמְטָה מֵהֶם, וְיִהְיוּ בְּעֵינֵי עֲצָמָן כִּי כְּפִיר מִצְאָה יָדָם"**.

משה רבינו מבקש מעם ישראל: "ראה אנכי" - תסתכלו עלי. גם אני ילוד אשה, קרוץ חומר, ואף על פי כן הגעתי להשגים רוחניים גבוהים, הוי אומר שכל אחד מסוגל לכך.

אל לו לאדם להביט על בני אדם הפחיתים ממנו בדרגתם הרוחנית, ולהשוות עצמו אליהם, ובכך 'להרגיע' כביכול את עצמו, כאילו הוא נוהג כראוי, שהרי הוא טוב מהם, אלא יביט על משה רבינו ומדרגתו הגבוהה, ואליו ישתדל להדמות.

הרב הגאון **רבי יצחק זילברשטיין שליט"א** בספרו **"ברכי נפשי"** (במדבר עמ' תקב) מביא חיזוק ללומדי התורה וכה כתב שם: אפשר להצביע על 'הלב ההומה' שיש ללומדי התורה, שלעולם אינו מתייבש...

אחת הראיות המובהקות לכך היא כאשר מגיעים לשמחות, ורואים בעליל את השמחה האמיתית היוצאת מליבם של גדולי ישראל וציבור תלמידי החכמים המברכים את החתן בהארת פנים, כאילו היה זה בנם שלהם.

ולהבדיל, כאשר יהודי שאינו שומר מצוות מגיע לחתונה, המזל טוב יוצא מפיו בצורה כה יבישה. בקושי אפשר לראות חיוך על הפנים. ובוודאי שפניו של אדם מוכיחות מה נעשה אצלו בפנים...

האם ליבו רענן וטרי, והאם יש לו בכלל אפשרות לשמוח בשמחתו של הזולת, ולבכות מקירות ליבו כדי להשתתף בצערו של החבר או השכן, או שמא עץ יבש הוא, וליבו נעשה כאבן או כחלודה.

בקונטרס חג השבועות (תשע"א) מובא שלפני כמה שנים נפתחה בתל אביב ישיבה לבעלי תשובה, במקום בו היה במשך שנים רבות בית קולנוע. באחד הימים הגיע הגאון **רבי יצחק אזרחי שליט"א**, מראשי ישיבת מיר, למסור שיעור. הוא אמר כדרכו את השיעור בהתלהבות רבה, וסחף את כולם לריתחא דאורייתא.

לאחר השיעור אמר אחד מן השומעים, סטודנט הלומד באוניברסיטה, כמסיח לפי תומו: "הרב הזה לא כל כך צעיר, והוא מדבר בהתלהבות כמו בחור. אין לי ספק שאם הוא היה מעביר את חייו כמראה באוניברסיטה היה הופך מזמן לצנון יבש"...

לישיבה ההיא בתל אביב הגיע תלמיד חדש, שהיה לו מפעל מצליח ורווחי מאין כמוהו, ועזב את הכל ובא ללמוד. כששאלו אותו מה משכו לישיבה, סיפר שזמן קצר קודם לכן נערכה בישיבה הכנסת ספר תורה, עם שירה וריקודים, אשר עברה ברחובות תל אביב, שלא זכו כמובן להיות עדים להרבה מעמדים קדושים כאלו.

בחור סיפר שהזדמן לו לעבור "במקרה" במדרכה שממול, ולפתע הוא רואה יהודים רוקדים עם התורה. ואז, כלשונו, 'ראיתי פתאום דבר שלא ראיתי אף פעם בימי חיי. ראיתי יהודים שמחים בשמחה אמיתית. גם אצלנו מתקיימים לפעמים אירועים המוגדרים כ'שמחה', אבל מה עושים שם? - שותים ומשתכרים ומשתוללים. אבל שמחה אמיתית? - אף פעם לא ראיתי.

הוא עבר את הכביש הצטרף לרוקדים, והמשיך איתם להיכל הישיבה. ונשאר שם.

בחור אחד בישיבה ההיא בתל אביב סיפר שהניצוץ הראשון שנדלק בו היה כאשר הלך ברחוב בליל שבת, וכל כולו נתון באווירה ריקנית, ופתאום הוא שומע שירה מרגשת, שהתחזקה מרגע לרגע ועוררה אותו ואת נשמתו.

הוא הלך אחרי הקול, וגילה שהצלילים בוקעים מחלון בית בקומה הראשונה, 'טיפסתי על עץ סמוך, והשקפתי אל תוך הבית, והמחזה שנגלה לעיני, גרם לי לתדהמה עמוקה. ראיתי מפשחה שלימה, הורים וילדים, יושבים סביב שולחן השבת ומזמרים בנעימות. על פניו של כל אחד מבני המשפחה היתה שמחה כזו, שלא ידעתי את נפשי מרוב הלם.

'הייתי מרותק למראה שכמותו לא ראיתי מעולם, הרגשתי התעלות רוחנית גבוהה, עד שהחלטתי לדפוק על הדלת, ולבקש להיות שותף לשמחה הפנימית ששרתה שם, בבית הזה. בני המשפחה קיבלוני בזרועות פתוחות, ומשם הגעתי בתוך זמן קצר ל... ישיבה'.

עוד מסופר בקונטרס הנ"ל שהגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל סיפר שהלך פעם לבקר יהודי זקן שהיה במושב זקנים. הוא מצא אותו באולם בית הכנסת, שקוע בלימוד דף גמרא, ובכלל לא שם לב לאורח שעמד לידו. מחוץ לבית המדרש נתקלתי בשני זקנים המתווכחים ביניהם, אחד אומר 42 והשני אומר לא נכון, 43.... והויכוח הלך והתעצם. החלטתי להתקרב אליהם

כדי לראות על מה נסוב הויכוח. מה התברר? – כיון שאין להם מה לעשות בחיים, הם סופרים כמה מכוניות עברו ברמזור, ועל זה הם מתווכחים, אם 42 מכוניות עברו או 43... **שבת שלום ומבורך.**

בניין הבית- הרב יצחק פריי

'לשים לב לרגשות'

בפרשתינו מובאת מצוות עבד עברי. " כִּי יִמְכַר לְךָ אֶחִיד הָעִבְרִי או הָעִבְרִיָּה וְעָבְדְךָ שָׁשׁ שָׁנִים וּבִשְׁנֵה הַשְּׁבִיעִת תְּשַׁלְּחֶנּוּ חֲפָשִׁי מֵעִמְךָ. וְכִי תִשְׁלַחְנֶהּ חֲפָשִׁי מֵעִמְךָ לֹא תִשְׁלַחְנֶהּ רִיקָה. הַעֲנִיק תְּעִנִיק לוֹ מִצֶּאֱנָה וּמִגֶּרְגֵךְ וּמִקֶּבֶד אֲשֶׁר בָּרַךְ ה' אֱלֹהֶיךָ תִתֵּן לֹ"י

נאמר כאן כי בתום שש שנות העבדות לא די בכך שמשלחים את העבד לחופשי, אלא יש לתת לו מתנות.

מדוע מגיע לו עוד מתנות בנוסף לשכר שהוא קיבל על עבודתו? התשובה נעוצה במסכת בבא בתרא: "אמר רבי יצחק, כל הנותן פרוטה לעני, מתברך בשש ברכות, והמפייסו בדברים, מתברך ב"א ברכות".

מי שנותן כסף לעני מתברך רק 66 ברכות. לעומת זאת מי שרק מדבר איתו ומחזק אותו מתברך 110 ברכות.

מדוע מי שמחזק אותו מתברך ביותר ברכות מאשר מי שנותן לו כסף לקנות אוכל או אפילו מי שנותן לו אוכל ממש.

רבי יצחק מלמד אותנו יסוד כי האדם מחולק לגוף ונשמה. אך בעוד אנו תופסים את הגוף כעיקרי, האמת היא כי הנשמה היא עיקרית.

ניסוי שנערך הוכיח זאת בצורה מוחשית.

מספר אבות הוכנסו לחדר כושר והתבקשו להרים משקולות עד קצה גבול היכולת. כל אחד מהאבות הרים את המשקל המקסימלי שהצליח.

ליד כל אב נרשם המשקל המקסימלי שהצליח להרים.

כעת הכניסו את ילדיהם. ושאלו אותם כמה הם מאמינים שאביהם חזק. כמובן שכל ילד האמין שאביו הוא החזק ביותר.

כעת ביקשו שוב מהאבות להרים משקולות בזמן שהילדים מעודדים אותם. למרבה הפלא התברר כי כל האבות הצליחו להרים משקל רב יותר ממה שהצליחו בתחילה. חלקם אפילו בפער משמעותי מאוד.

אם היה מדובר רק בענין פיזי של חוזק השרירים, לא היה אמור להיות הבדל בין הפעמים. אך התברר כי התחושה שהילד מאמין בכוחו גרמה לו להתחזק גם במובן הפיזי.

הכוח הפיזי אינו פונקציה של מסת השריר בלבד.

כך גם לגבי העבד. הרבה מעבר לתשלום, חשוב להעניק לו תחושה טובה על כך שאיננו מתייחסים אליו כאל רובוט.

דבר זה קיים גם בתוך הבית.

משפט שאנו שומעים שוב ושוב מההורים הוא "כולם כאן חושבים שאני שפחה/ עבד".

לכאורה מטלות הבית לא השתנו מאז החתונה, מה הפך את ההרגשה של ההורה מהרגשה של קירבה ודאגה לבית להרגשה של התעמרות ועבדות?

התשובה היא כי היחס של בני הבית הוא שגרם לשינוי.

אם בתחילה כל בן זוג מודה לבן זוגו על כל דבר קטן שנעשה בבית ומפרגן לו, במהלך הזמן הדברים מתקבעים והופכים למובנים מאליהם.

חושן משפט- הרב יצחק פריי

'משולחן בית הדין'

שאלה: בחנוכה, לקראת חזרתה מחופשת לידה לעבודתה רשמה עירית את ביתה למטפלת עד סוף השנה.

המטפלת ביקשה מעירית צ'קים עד סוף השנה. ועירית שילמה.

כעת הודיעה המטפלת לעירית כי היא יוצאת לחופש יחד עם בתי הספר. ואילו עירית טענה כי המטפלת הקודמת לקחה חופש חודש אחד בלבד ולא חודשיים.

תשובה: במקרים מעין אלו המדד הוא מנהג המדינה.

פתרון לחידה משבוע שעבר:

1. "ארץ זית שמן ודבש". באיזה סוג דבש מדובר? **תשובה**- דבש תמרים.

2. כיצד נקרא יום מתן תורה בפרשתינו? **תשובה**- יום הקהל (ט, י)

3. "ועתה ישראל מה ה' אלוהיך שואל מעמך". איזו הלכה נדרשת מפסוק זה? **תשובה**- "אל תקרא מה אלא מאה". ההלכה= חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום.

4. "את ה' אלוהיך תירא". מה דרש מכך רבי עקיבא? (עיין פסחים כב:) **תשובה**- המילה "את" באה לרבות תלמידי חכמים.

5. איזו הלכה נלמדת מהפסוק: "ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת?" **תשובה**- אסור לאדם לאכול קודם שיתן אוכל לבהמתו.

חידה

1. מאיזה פסוק לומדים את הכלל: "המודה בעבודת

כוכבים ככופר בתורה כולה?"

2. איזה כינוי ניתן בפרשתנו לעיר שכם? (רש"י י"א, ל)

3. כיצד מפרש רש"י את המילים: "מנוחה ונחלה?"

4. ציין 2 פירושים לפסוק: "רק חזק לבלתי אכול

הדם" (י"ב, 23). עיין פסחים ט"ז

5. מפני מה טמאים: א. הגמל ב. החזיר?

שבת שלום

חברי הקהילה שואלים

האם יש חיוב לומר סליחות בחודש אלול? מתי הזמן הנכון לומר הסליחות? והאם יכול לשמוע דרך הרדיו וכדומה?

מנהג אמירת הסליחות: הנה קרב ובא ועומד בפתיחיו, חודש הרחמים והסליחות, החודש שמסוגל לתשובה שלימה ולקרבת ה' יתברך, חודש אלול שעליו דרשו דורשי רשומות, אני לדודי ודודי לי, ר"ת אלול, ומי שיש לו דעת מתחיל להכין עצמו לתשובה שלימה כבר מתחילת החודש, לעשות חשבון נפש, במה צריך לשפר את מעשיו, כי השופר בראש השנה רמז יש בו, שפרו מעשיכם, ולא ניתן לשפר מעשיו ברגע אחד וצריך לזה הכנה, ומנהג הספרדים ועדות המזרח לקום באשמורת הבוקר לומר סליחות ותחנונים מיום שאחר ר"ח אלול ועד ליום הכיפורים, שבאלו הימים עלה משה רבינו עליו השלום להביא לעם ישראל את הלוחות השניות, לאחר שלוחות הברית נשברו בחטא העגל, וירד משה רבינו ביום הכיפורים ואמר לו הקב"ה סלחתי כדבריך ולכן כל הימים הללו, הוקבעו לרחמים ולסליחות לפני שוכן מרומים וכוחם רב לתשובה, וראוי מאד להשתדל בזה לומר הסליחות בציבור, ויתבונן במה שאומר "בן אדם מה לך נרדם" להתעורר לקרבת ה' לשפוך שיחה לפני ה' ולדרוש ממנו סליחה מעומק הלב, וכשאומרים הציבור ייעבור יש לאומרו בנחת שהם מידותיו של

הקב"ה ויש בזה מעלה רבה. **זמן אמירתו:** הנה לפנינו בישראל היו רגילים לקום באשמורת הבוקר לומר ברכות השחר וברכות התורה ומיד אחר כך, היו מתפללים הסליחות ואחר כך התפללו תפילת שחרית, וזה הזמן הוא הראוי ביותר לאמירת הסליחות, כיוון שבזה הזמן מתעוררים חסדי ורחמי הקדוש ברוך הוא בעולם, וזה שעת רצון, מכל מקום כיוון שנשתנו הטבעים והזמנים ויש אנשים שישנים מאוחר ואינם יכולים לקום בהשכמה, אפשר כבר לומר הסליחות מחצות הלילה, אבל קודם לחצות לילה לא יאמרו הסליחות בשום פנים, גם אם מחמת זה יבטלו הסליחות, כיוון שזה זמן דין ונמצא שמתגרה בחיצוניים וקרוב להפסד יותר ממה שמרוויח באמירת הסליחות. **שמיעה דרך הרדיו:** דעת מרן רבינו הגדול, שאם שומע סליחות ברדיו שמשודרים בשידור חי יכול לומר איתם וכן לענות אמן, ומכל מקום וודאי שאינו דומה מי שבא לבית הכנסת ומתפלל עם הציבור לזה.

מקורות: א. מרן השלחן ערוך (סימן תקפ"א סעיף א') כתב, נוהגים לקום באשמורת לומר סליחות ותחנונים מראש חודש אלול עד יום הכיפורים, והוא מדברי הר"ן מסכת ראש השנה דף ט"ז עמוד א' שכתב "יש מקומות שמקדימין באחד באלול ויש סמך למנהגם לפי שבו התחילו ארבעים יום האחרונים שבהם נתרצה הקדוש ברוך הוא למשה" וכן כתב הרא"ש ועוד ראשונים, ואף שהרמב"ם כתב שעיקר אמירת

הסליחות בעשרת ימי תשובה, מכל מקום כבר נהגו כן בני ספרד לומר הסליחות בכל חודש אלול, וכתב רבי חיים ויטאל תלמיד רבינו האר"י ז"ל "ענין הסליחות של בני ספרד באשמורת הבוקר ליל חדש אלול עד יום הכיפורים. העיד לי כבוד הרב יוסף סאג"ש ז"ל שהוא ראה למוריניו ז"ל שהיה אומר מלה במלה עם הציבור וראוי לנהוג בזה, והאדמו"ר הזקן מחב"ד המשיל בזה משל למלך שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה ואז רשאים כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם. ובלכתו העירה הרי הם הולכים אחריו. ואח"כ בבואו להיכל מלכותו אין נכנסים כי אם ברשות ואף גם זאת המובחרים שבעם ויחידי סגולה, כך בימי חודש אלול הקב"ה קרוב מאד לישראל ומחכה לתשובתם. ב. הזמן המובחר לסליחות הוא באשמורת הבוקר וכך היה המנהג בכל המקומות, וגודל מעלת השכמת הבוקר מוזכר בכמה מקומות בזוהר הקדוש וכתבו, שבכל לילה הקב"ה שט בשמונה עשרה אלף עולמות ובשלוש שעות האחרונות של הלילה הוא שט בעולמו וכן מדוקדק מלשון הרמב"ם שכתב (הלכות תשובה פרק ג') ונהגו כולם לקום בלילה בעשרה ימים אלו ולהתפלל בבתי כנסיות בדברי תחנונים ובכיבושין עד שיאור היום ואין כאן מקומו להאריך.

לד) כלים ובגדים שמלאכתם להיתר אלא שעומדים לסחורה, ומקפיד עליהם מלהשתמש בהם, שמא יפסדו, אסור לטלטלם כדין מוקצה מחמת חסרון כיש. אבל אם אינו מקפיד עליהם מלהשתמש בהם, מותרים בטלטול. (שם עמ' צד).

ג) ומיהו אוכלים או פירות הראויים לאכילה, אע"פ שעומדים לסחורה מותרים בטלטול, ורק אתרוגים העומדים למכירה לצורך מצוותם מוקצים הם, ומי שקנה ארבעת המינים אע"פ שהלולב וההדס אסורים בטלטול בשבת חול המועד סוכות, מותר לטלטל את האתרוג כיון שראוי גם להריח בו [ע"י שיברך על פרי אחר לכתחילה, ורק הוקצה לאכילה, משא"כ ההדס]. (שם עמוד צ"ה צ"ו).

ד) נייר שעומד לכתובה, וכן מחברת ריקה, בזמנינו שהנייר מצוי מאד, נראה שיש להקל לטלטלם, מפני שהם ראויים להשתמש בהם לסימן באיזה ספר, ואפילו נייר בלאנק שמודפס עליו שמו וכתובתו ומיוחד לכתובה, אם אינו מקפיד עליו וראוי להשתמש בו לסימן באיזה ספר, יש להתירו בטלטול. [ואפשר שע"פ דינם ככלי שמלאכתו לאיסור כיון שעיקר עשייתם ורוב שימושם לכתובה, ומותר לטלטלם דוקא לצורך גופם או מקומם, ולא מחמה לצל עיין לעיל (בחזו"ע עמוד נ"א) לענין קדירות, ודו"ק]. (שם עמוד צ"ז).

חשמלית. אלא שאסור לשנות את העוצמה. (שם עמ' פ"ב. וע"ע בחלק ה' עמוד רמ"ד).

יא) פירות שחשב שהם ערלה או טבל, והסיח דעתו מהם, ורק בשבת נודע לו שהם מותרים ואינם ערלה או טבל, מותרים הם באכילה. (שם עמ' פ"ו).

יב) בגדים רטובים שתלאם בחבל לייבשם לפני שבת ובבין השמשות עדיין היה בהם רטיבות טופח ע"מ להטפוח, וביום השבת נתייבשו, מותר לטלטלם ולהשתמש בהם. (שם עמ' פ"ז).

מוקצה מחמת חסרון כיש

א) כלי שמלאכתו לאיסור, והוא גם מקפיד עליו שלא להשתמש בו תשמיש אחר, כגון מצלמה, טלפון, טייפ ייקר ערך, מכונת כתיבה, מכונת תפירה, וכדו', דינם כמוקצה מחמת חסרון כיש, ואסור לטלטלם בשבת אפילו לצורך גופם או מקומם. (שם עמוד צ').

ב) ומיהו כלים שמלאכתם להיתר אלא שמקפיד עליהם מחמת שהם יקרים, וחס עליהם לשומרם מכל פגע, כגון תמונה יקרה הקבועה בכותל, או שעון קיר, או כלי זכוכית יקרים, או בקבוק יין מכסף טהור, וכן פמוטים מכסף שלא הדליקו בהם באותה שבת, וכל כיוצא בזה, אין בהם משום מוקצה, ומותר לטלטלם אפילו מחמה לצל שלא יגנבו ושלל יפסדו, משום שלא שייך מוקצה מחמת חסרון כיש, אלא בכלים שמלאכתם לאיסור. (שם עמ' פ"ט - צ"ד).

המשך - מורנו ורבנו הלכה למעשה

הטלית והתפלין ויש לו רק טלית אחת, יזהר להוציא את הטלית מהכיס לפני כניסת השבת, ואם שכח להוציא מע"ש, מותר להוציא בשבת את הטלית מהכיס, ויזהר שלא יטלטל התפלין, אלא ימשוך הטלית מהכיס וישארו שם התפלין, ואין לחוש בזה מצד שגורם לבטל כלי מהיכנו. וע"ע להלן הלכה מ"ח. (חזו"ע עמוד ס"ח ע"ג).

ז) מיהו הגורם לכתחילה לביטול כלי מהיכנו בשבת, כגון שמניח כלי תחת שמן הנוטף מהנר, אע"פ שבדעתו להניח אח"כ היתר יותר חשוב יש לאסור, כיון שמבטל את הכלי ע"כ"פ לשעה, אלא יניח את ההיתר לפני שיפול שם האיסור. (ע"פ המבואר בחזו"ע שם).

ח) הגפרורים דינם ככלי שמלאכתו לאיסור, ומותר לטלטלם לצורך מקומם, ומיהו לצורך שלא יפסדו וכדו' אסור. וביום טוב ג"כ דינם ככלי שמלאכתו לאיסור, ומותר לטלטלם לצורך מקומם או לצורך גופם להדלקה מאש לאש, והמיקל ביום טוב לטלטלם אפילו מחמה לצל ככלי שמלאכתו להיתר, יש לו ע"מ שייסמוך, והמחמיר תע"ב. (שם עמ' ע"ו ע"ז).

ט) "מאוורר" מותר להזיזו כשהוא פועל לשנות כיוונו לצד שירצה, [וי"א שדינו ככלי שמלאכתו להיתר, ומותר להזיזו אפ' מחמה לצל]. ומ"מ אסור לשנות את עוצמת המאוורר.

י) מכונת שמיעה חשמלית מותר לטלטלה בשבת, ואין בה משום מוקצה, וה"ה שמיכה

העלון מוקדש **כי התורה כוללת את כל הטובות שבעולם**

לרפואת - ר' שלמה בן שושנה, ר' אהרון בן מלכה, איתי רפאל בן מירה, משה בן יקום, ראובן בן מול, אריאל בן מליה, הרב רחמים רמיאל מני בן שרה יחזקאל בן סביחה, מלכה בת אורליה, שמחה בת יששכר, יהודית בת נועה, רוחה בת ג'מילה. הוצאת - משפחת ברקאי, נועה בת חוזה הי"ו טע"ו - הרב שלמה בן ר' סלימאן ענדי, יששכר בן מרים, דינאל בן יפה, לאה בת רחל, כאדיה שרה ענדי בת ר' אברהם, שרה בת בלקיס חנה.